

Angående virkesförsäljning och upphandling av skogliga skötseluppdrag

Sammanfattning av kommentarer rörande skoglig entreprenad och virkesförsäljning i samband Jönköpings kommuns framtagande av skogsprogram.

Nedan följer en sammanställning av synpunkter från Stellan Gustavsson lämnade vid exkursioner samt via e-post korrespondens som svar på direkt förfrågan. Frågorna gällde de resonemang som ursprungligen framfördes då Stellan Gustavsson var medlem i arbetsgruppen för skogsprogrammet.

Det finns många skäl för att man skall hålla isär virkesförsäljning och utförande av entreprenader i offentligt skogsbruk. Här följer punkter relevanta för Jönköpings kommun.

1. Upphandlings skälet: I dag kopplas utförandet till virkesförsäljningen och upphandlas därmed inte på normalt sätt enligt reglerna för offentlig upphandling. I kommunens skogsbruk har kostnaderna för samtliga åtgärder under de första 10 åren av 2000-talet legat på ca 3-4,5 miljoner kronor. En stor del av detta är att hänföra till entreprenader utförda av maskinföretag under paraply av virkesköpande bolag. Flera av de underentreprenörer som utför de skogliga arbetena kommer över 300 000 kr i utförda arbeten under samma kalenderår och skulle därmed minst falla in under reglerna för förenklad upphandling. *Att koppla dessa åtgärder till virkesförsäljning för att på så sätt undvika upphandling av entreprenaderna kan ge intryck av att kommunen försöker kringgå EU-reglerna för en fri marknad med risk för därpå följande dålig PR.*

2. Begränsad konkurrens: Under de senare upphandlingar som gjorts har det varit mycket svårt att få in mera än två anbud på virkesförsäljning med kopplat utförande. Med specifika förfrågningar har det gått att få in ett tredje, ofta motvilligt, anbud.

Med separerad virkesförsäljning och skogentreprenad skulle flera enskilda entreprenadfirmor kunna lägga anbud på specifika delar av skogsarbetena. Det är i dagsläget inte komplicerat att dela upp de skogliga åtgärderna i olika kategorier som kräver olika utrustning. Exempelvis kan klena gallringarna (t.ex. första och andra gallring) utgöra en kategori; sena gallringar och slutavverkning en; motormanuellt arbete och röjning en; markberedning en; samt plantering en. *Detta skulle öppna för lokala entreprenörer på ett helt annorlunda sätt och därmed ge bättre priser.*

Det samma gäller virkesförsäljningen. Där skulle uppdelningen kunna vara Timmer; massaved; samt energisortiment. Det är i dagsläget inte svårt att göra sådana avtal. I många fall kan enskilda sågverk lägga bud på både massaved och timmer för att få sågbar råvara. Ofta gör de då byten med massavedsutfallet mot sågbart timmer.

Det är uppenbart att detta ger bättre priser även om det ger merarbete åt enskild tjänsteman.

3. Bättre betalning för produkterna: En separering av virkesförsäljningen och utförande av skogliga åtgärder kommer ge högre priser för sålda skogsprodukter och lägre priser på utförda arbeten. En upphandling av de skogliga entreprenaderna kommer även ge större möjlighet att sätta kompetenskrav på utförarna av skogliga arbeten baserat på kommunens behov, inte virkesköpande organisations behov som fallet är då virkesförsäljning och utförande av skogliga arbeten är kopplade. För övrigt se punkten ovan.

4. Tekniska kontoret har sedan många år haft riktlinjer som tydligt anvisar att den totala kostnaden för skogsåtgärder skall redovisas separerat från intäkter i all ekonomisk redovisning. Denna policy antogs för att ge tydlighet i vilka kostnader som belastar skogsåtgärderna. Därmed förhindrades att kostnader doldes genom nettoredovisning. Detta är av stor betydelse för god transparens inom verksamheten som därmed ger tydliga underlag för beslutsfattare i kommunen. En separerad upphandling och försäljning kommer därmed inte att medföra ökat arbete eftersom separatredivisning av intäkter och kostnader redan sker.

Sammanställningen är gjord av Claes Hellsten och faktagranskad med viss korrektur av Stellan Gustavsson.